

5. Czas present perfect

Użycie:

- Czynności lub wydarzenia przeszłe, których skutek jest obecnie widoczny (np. wchodzimy do pokoju i widzimy, że nasz brat ma brudne usta od czekolady; mówimy więc mamie: (On) zjadł czekoladę!=He's eaten some chocolate!).
- Czynności trwające do chwili obecnej lub takie, które przed chwilą się skończyły (np. Właśnie skończyłem zadanie domowe.=I have just finished my homework).

Uwaga: Czas ten tłumaczony jest na język polski jako terazniejszy lub przeszły.

Budowa:

Przed czasownikiem wstawiamy **have** (lub **has** dla III osoby liczby poj. – he/she/it). W przeczeniach stosujemy **haven't** (have not) lub **hasn't** (has not). W pytaniach wstawiamy **have** (lub **has**) przed zaimkiem lub rzeczownikiem (zazwyczaj na początku zdania). Zawsze stosujemy **III formę czasownika** (write→wrote→**written**; say→said→**said**), a jeśli jest to czasownik regularny, dodajemy końcówkę **-ed**, np. play→**played**, ask→**asked**).

5-budowa.mp3 długość nagrania: 00:24

They have just bought a bike.=(Oni) właśnie kupili rower.
They haven't bought a bike yet.=(Oni) jeszcze nie kupili roweru.
Have they bought a bike yet?=Czy (oni) już kupili rower?

He has just bought a bike.=(On) właśnie kupił rower.
He hasn't bought a bike yet.=(On) jeszcze nie kupił roweru.
Has he bought a bike yet?=Czy (on) już kupił rower?

5-okoliczniki.mp3 długość nagrania: 01:20

Charakterystyczne elementy/okoliczniki czasu:

Just (właśnie), yet (już/jeszcze – w zdaniach pytających i przeczących), already (już; w zdaniach twierdzących), since (od; jeśli mówimy o punkcie czasu w przeszłości, np. od roku 2005=*since* 2005; od 1 kwietnia=*since* April 1st; od moich urodzin=*since* my birthday), for (od/przez; jeśli mówimy o odcinku czasu, np. przez 2 tygodnie=*for* 2 weeks; przez 5 lat=*for* 5 years; przez długi czas=*for* a long time), it's the first time (po raz pierwszy...; możliwe są również inne konstrukcje, np. This/That is the second/third time...), never (nigdy), ever (kiedyś/kiedykolwiek), recently/lately (ostatnio), until now/so far/up until now (dotychczas, do tej pory).

Przykładowe zdania:

It's the first time I've driven a car! = Po raz pierwszy prowadzę samochód!

This is the most boring book I've ever read!

= To jest najnudniejsza książka, jaką kiedykolwiek przeczytałem!

Our family has lived here *since* 1990. = Nasza rodzina mieszka tutaj od 1990 roku.

I've learnt German for 5 years. = Uczę się niemieckiego od 5 lat.

Where have you been?! It's midnight! = Gdzie byłeś?! Jest północ!

She hasn't done her homework yet. = Jeszcze nie odrobiła swojego zadania domowego.

What've you bought? = Co kupiłeś? (What've = What have)

Uwaga: Niektóre czasowniki mogą, bez zmiany znaczenia, wystąpić zarówno w czasie *present perfect*, jak i czasie *present perfect continuous*. Należą do nich: hope (mieć nadzieję), learn (uczyć się), teach (uczyć kogoś), live (żyć, mieszkać), rain (padać), sleep (spać), sit (siedzieć), study (uczyć się, studiować), wait (czekać), work (pracować).

I have learnt English for 3 years. = I have been learning English for 3 years.

Sue has slept for a long time. = Sue has been sleeping for a long time.

Dodatkowe informacje:

1. Czas *present perfect* w zdaniach złożonych często występuje wraz z czasem *present perfect continuous*.

I've been doing my homework for 2 hours, but I haven't finished yet.

(Robię zadanie domowe już 2 godziny, ale jeszcze nie skończyłem).

My sister has been studying since morning, but I don't think she's learnt anything yet!

(Moja siostra uczy się od rana, ale nie sądzę, żeby się czegoś nauczyła).

2. Pamiętajmy również, że zaczynając konwersację w czasie *present perfect*, kontynuujemy ją często w czasie *past simple*.

- Where have you been? It's late!
 - Oh, I was at Tom's.
- (Gdzie byłeś? Jest późno!)
- (Byłem u Tomka. Tutaj opisujemy już czynność przeszłą, więc stosujemy czas *simple past*).
3. Zauważmy różnicę między zastosowaniem czasu *simple past* a *present perfect* w odniesieniu do obecnego miejsca w czasie.

He has phoned me twice this morning.

(To zdanie powiedzielibyśmy wówczas, gdyby nadal był ranek, np. o godzinie 9 rano; zastosowaliśmy więc czas *present perfect*).

He phoned me twice this morning.

(To zdanie powiedzielibyśmy wówczas, gdyby była inna pora dnia, np. o godzinie 8 wieczorem; zastosowaliśmy więc czas *past simple*).
 4. Czas *present perfect* często stosujemy w korespondencji.

I haven't written before, but I've been very busy lately.

(Nie pisałem wcześniej, dlatego że ostatnio byłem bardzo zajęty).
 5. Czas *present perfect* może wystąpić w I okresie warunkowym, jeśli chcemy podkreślić, że czynność zostanie ukończona.

Will you tell me what the book is about as soon as you *have read* it?

(Czy powiesz mi, o czym jest ta książka, *jak tylko* ją przeczytasz?).

You can read the e-mail as soon as I *have written* it.

(Będziesz mógł przeczytać maila jak tylko go napiszę).
 6. Jeśli czynność wydarzyła się kilkakrotnie (do chwili obecnej) możemy również zastosować czas *present perfect*.

I've been to Paris four times.

(Byłem w Paryżu cztery razy <do chwili obecnej>).

How often have you repaired this car?

(Jak często naprawiałeś <już> ten samochód?).
 7. Po formie *it's the first time* (po raz pierwszy) stosujemy czas *present perfect*, a po tej samej formie w czasie przeszłym (*it was the first time*) – czas *past perfect*.

It's the first time I've ever driven a car.

It was the first time I had ever driven a car.
 8. **Amerykanie** często zastępują czas *present perfect* czasem *past simple*.

Mogą powiedzieć, np. zamiast *Have you seen him?* – *Did you see him?*, a zamiast *Has she finished yet?* – *Did she finish yet?*
 9. W języku **potocznym, mówionym**, czasami opuszczamy operator (have/has) i zaimek (I, you, he...). Patrz również: [elipsa, pkt 169B](#).

Seen it?=Have you seen it?

Been to France?=Have you been to France?

Done that!=I have done that!

- 10.** Użycie czasu *present perfect* z niektórymi czasownikami (np. live, work, stand) może sugerować dłuższe wykonywanie danej czynności, a czasu *present perfect continuous* – krótsze.
- I've lived here for 10 years (now).
- I've been living here for 10 days (now).